

SEXTONDE SÖNDAGEN "UNDER ÅRET"

ÅRGÅNG B

Första läsningen: **Jer 23:1-6** (*Jag skall samla dem som finns kvar av mina får, och jag skall ge dem nya herdar*)

Guds indignation över folkets dåliga ledare är stor. Jeremia anar, liksom Jesaja, *Messias* vid horisonten (v. 5-6; jfr 33:15-17). **Den gode herden**, Frälsaren, kommer att vara *Gud själv* (Joh 10:11f; Hes 34:15). Han blir det rättfärdiga skottet ur Davids stam (v. 5; 33:15; Jes 11:1; Hes 17:22; 2 Sam 7:12-13), *Messias*, som Sakarja kallar för "Telningen" (Sak 3:8; 6:12). Denne herde ska göra allting nytt: *Jag skall lägga min lag i deras bröst och skriva den i deras hjärtan. Jag skall vara deras Gud och de skall vara mitt folk. Jag skall förlåta dem deras skull* (Jer 31:33-34).

Andra läsningen: **Ef 2:13-18** (*Han är vår fred*)

De "två lägren" (v. 14) som Gud, enligt Paulus, har försonat med varandra i Kristi kyrka, är judar och hedningar. Idén om en återskapad "enhetsmänniska" låter nästan gnostisk. Paulus tänker grekiskt! Dessa rader är så vackra och poetiska att det har spekulerats i om det möjligen rör sig om citat ur en urkristen hymn. Kristus dog även för hedningarnas synder, och därmed – vill Paulus säga – är *skiljemuren* riven (han menar judendomens rituella gränser och gränserna mot hedningar i templet) som han även ser som "fiendskap" (v. 14). Det här skrevs medan många judar rustade sig till uppror mot Rom. Har Paulus ord politiska undertoner?

Evangelium: **Mark 6:30-34** (*De var som får utan herde*)

En präst är präst, även när han, som apostlarna här, får lov att ta lite semester (v. 31). Mässan ska firas för kyrkans väl och möter han andlig nöd måste han – precis som en läkare vid fysisk nöd – ingripa. Fåren *utan herde* (v. 34) träffar man överallt. En präst jag känner mötte under en bergsvandring en man som bejakade terrorism. De gick tillsammans och diskuterade tills mannen gav upp och slutade argumentera.

Guds folk *behöver* herdar (jfr 4 Mos 27:17; 1 Kung 22:17; Hes 34:5-6). Ensamma kristna utan kyrkans ledning är som djuren på savannen som avviker från flocken och lätt blir byte för hyenor och lejon (djävulens makt). I den kristna gemenskapen däremot stärker man varandra, och djävulen fruktar inget mer än sådant. Kristus har önskat kyrkans hierarkiska ordning – inte alla som trodde på honom utvaldes ju till apostlaämbetet! – för att genom sina ledande medarbetare skydda och säkra enheten och trygga kyrkans åkermark (jfr 1 Kor 3:9). En fast, väl ordnad kyrka – byggt av *levande stenar* (1 Pet 2:5) – vilar

tryggt på sina apostoliska grundstenar (jfr Upp 21:14) = det i varje tid *levande* läroämbetet (*Katolska kyrkans katekes*, nr 880-892). Där hittar djävulen ingen rämna i muren där han kan smugla in heresi och splittring. Kommer vargen för nära flokken får han smaka på herdarnas stavar (biskopens herdestav). Då springer han iväg, med svansen mellan benen.

MÅNDAGEN I 16 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **2 Mos 14:5-18** (*Egyptierna skall erfara att jag är Herren*)

Den egyptiska historieskrivningen berättade aldrig om faraonernas misslyckanden. Kungen var segerrik oavsett hur verkligheten såg ut. Så olikt Israels berättelse om sig själv! De var inga hjältar, de skrek av rädsla även om de (600 000 man!) nog hade kunnat slå ifrån sig. Tacksamt betonar berättelsen **Guds kraft**, inte militär styrka.

Evangelium: **Matt 12:38-42** (*Söderns drottning skall uppstå med detta släkte och bli dess dom*)

Jesu motståndare säger att de vill se bevis för att han kommer från Gud (lite som djävulen i öknen, Matt 4:3 f). Men de vill nog hellre se honom *misslyckas* med ett sådant bevis, så att de kan slippa honom. Som när någon säger till oss: "Bevisa Guds existens", och – innan vi hinner svara – ropar: "Där ser du, du kan inte bevisa det!". Många fick se Jesu under, men nu krävs det alltså ett ultimativt bevis. Guds Son ska "legitimera" sig, få himlen att rämna eller något åt det hållet.

Herren tillrättavisar dem med resonemang som svider eftersom de avslöjar deras inre attityd: "Ingen i Guds folk har någonsin tagit Guds ord på större allvar än de syndiga hedningarna i Ninive som profeten Jona predikade för! Ni däremot är precis lika självgoda och arroganta som era förfäder i Israel!" Niniviterna fick möta Jonas som överlevt tre dygn i en fisk (Jon kap. 3). De fick kanske inte se detta mirakel, men de trodde på profetens straffpredikan. Läsaren vet vad Jesus syftar på: Guds eget folk skulle senare inte ta intryck av budskapet att Jesus övervann döden genom sin uppståndelse. V. 42: Drottningen av Saba reste långt för att se kung Salomo (1 Kung 10:1-13), men här talar Guds personifierade vishet, hans egen Son (Matt 11:27), och alla ser hur han verkar genom under – ändå vägrar de tro.

Paulus skriver: *Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog för oss medan vi ännu var syndare* (Rom 5:8). Ett sådant bevis efterfrågades inte av de skrifflärda, eftersom den egna synden och behovet av Guds nåd inte stod på

deras agenda. Men det var just ett sådant bevis Gud ville ge. De ville ha något annat.

Var inte rädd, tro bara (Mark 5:36).

TISDAGEN I 16 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **2 Mos 14:21 – 15:1**

Observera att läsningen fortsätter direkt i responsoriet: 2 Mos 15:8-10, 12, 17

(Israels barn gick mitt igenom havet på torr mark)

Handen som doppas i dopfunten och öser upp vatten "klyver" det (v. 21), ja, *skiljer vatten från vatten* (jfr 1 Mos 1:6). Den som döps kommer undan faraos (djävulens) makt och ut i Guds frihet. *Genom havet gick din väg* (Ps 77:20). Så djup vår tro är!

Evangelium: **Matt 12:46-50** (*Den som gör min himmelske faders vilja är min bror och syster och mor*)

Vi får inte veta *varför* Jesu familj vill träffa honom (jfr dock Mark 3:21 där några anhöriga påstår att Jesus är "från sina sinnen", alltså galen; jfr Joh 7:5). Vad är poängen med att skaran av lärjungar jämförs med Jesu biologiska släkt? Hur tänkte Matteus? I hans evangelium förekommer ofta svartsjuka, avund och rivalitet som teman (t.ex. Matt 20:11 f; 21:38). Han bör ha sett Jesu "bror" Jakob (den yngre) bli kyrkans ledare i Jerusalem. Efter Jakobs död på 60-talet och Jerusalems förstörelse (år 70) valdes en viss *Symeon*, som ska ha varit Jakobs kusin, till efterträdare (Eusebios, *Kyrkohistoria*, III:11, Artos förlag). Vi anar att Jesu släkt hade stort inflytande i urkyrkan, åtminstone i den judekristna delen i Heliga landet. Kanske såg Matteus risken för en "familjedynasti". Dagens evangelium motverkar i så fall detta genom att lyfta fram det enda verkliga kriteriet för att vara en äkta Jesusanhängare: att följa Guds vilja (v. 50). Är det av samma skäl som evangelisterna så starkt understryker *Petrus* särskilda ledarroll – och starkast bland dem Matteus (14:28 f; 16:18f)? Petrus var ju *inte* släkt med Jesus men ändå enligt Jesu egen vilja apostlarnas ledare. Evangelisternas tal om Jesu "bröder" och "systrar" kan i övrigt inte tas strikt bokstavligt. I Bibelns värld kallades även avlägsna släktingar så, och sannolikt var "Jesu bröder och systrar" i urkyrkan en hederstitel som bars av hans släktingar. Kyrkans tradition fasthåller att Maria inte fick andra barn (*Katolska kyrkans katekes*, nr 499-501). Observera även att Jesu ord i v. 48-50 på inget sätt nedvärderar hans moder: ingen instämde som Maria i Guds vilja (se Luk 1:38)!

Alltså är ni inte längre gäster och främlingar utan äger samma medborgarskap som de heliga och har ert hem hos Gud. (Ef 2:19)

ONSDAGEN I 16 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **2 Mos 16:1-5, 9-15** (*Jag vill låta bröd från himmelen regna åt er*)

"Israels barn" får direkt vad de ropar på – ännu utan några tillsägelser. "Vad är det här?" frågar de om mannat från himlen (v. 15). En dag ska svaret stråla fram i gudomlig glans: *Jag är det levande brödet, som har kommit ner från himlen* (Joh 6:51).

Evangelium: **Matt 13:1-9** (*Den gav skörd hundrafalt*)

Från i dag till fredag nästa vecka ska vi ägna oss åt de sju liknelser som Matteus har sammanställt här i bokens 13:e kapitel. De handlar alla om det osynliga Gudsriket som Jesus genom kyrkan vill etablera i världen. Dagens liknelse är påfallande lik versionerna hos Markus (Mark 4:1-9) och Lukas (Luk 8:4-8). En nyckel hittar vi i den avslutande versen (9): den vill säga att Guds ord bara har effekt i oss om vi aktivt samverkar (= har öron som *vill* lyssna). Liknelsen är mycket judisk. Den påminner lite om en standardtext i den judiska påskmåltiden där fyra olika sinnade söner (en förståndig, en elak, en enfaldig och en blyg) frågar om meningen med påskfirandet. Den elake sonen ställer sig utanför firandet genom att fråga varför "ni" gör så här. Den enfaldige förstår inte vad som pågår, han frågar dumt, men oskyldigt, och får en förklaring, liksom den blyge, som dock måste hjälpas på traven. Den förståndige däremot säger "vi", han är nyfiken på lagarna, symbolerna och stadgarna och får utförliga svar. På samma sätt har vi i Jesu "åkerjord" lyssnare med elak "jordmån" som hårt avvisar att ha med hans ord att göra (= vägen där allt som växer trampas ner direkt), vi har åkerjord där man måste rensa bort stenar och ogräs (missförstånd, otyglade begär) om det ska bli något växande, och slutligen har vi den goda jorden där allt vad Jesus säger är välkommet, blir förstått och bär frukt.

Låt vägen vara i fred – då mjuknar regnet upp den med tiden! Borra bort klippan på de steniga ställena med sanningens hårda borr! Dra försiktigt upp ogräset med milda och vänliga argument! Skydda den goda jorden med mattor av kärlekens odlingsväv!

Så är det med ordet som kommer från min mun: det vänder inte fruktlöst tillbaka utan gör det jag vill och utför mitt uppdrag (Jes 55:11).

TORSDAGEN 22 juli:

Den heliga MARIA FRÅN MAGDALA, fest

Dagens helgon – MARIA MAGDALENA – är antagligen INTE den syndiga kvinnan som tvättade Jesu fötter med sina tårar, och INTE kvinnan som smorde honom med olja i Betania. Hon var en nära medarbetare till Jesus som han hade befriat från sju demoner (Luk 8:2). På påskens morgon visade sig den uppståndne Jesus för henne (Joh 20:11-18).

Påven Franciskus stärkte år 2016 denna dags position i kalendern genom att upphöja den till festdag i nivå med de tolv apostlarnas festdagar – helt konsekvent: hon som på påskmorgonen förkunnade nyheten om Jesu uppståndelse kan ju verkligen kallas *apostel för apostlarna (apostola apostolorum)*.

Särskilda läsningar på denna dag:

Höga V 3:1-4a eller 2 Kor 5:14-17 samt Joh 20:1-2, 11-18

FREDAGEN I 16 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Mos 20:1-17** (*Lagen gavs genom Mose*)

Det monumentala ”Tio-ordet” (Deka-logen) tonar här fram inför våra öron. Berget Sinai var det första målet för uttåget ur slavlägret Egypten, liksom undervisningen om tron och det kristna livet bör följa snarast efter ett litet barns dop. V. 4-6 (om bildförbudet) integreras i första budet av katoliker (och lutheraner). V. 7 räknas av oss därför som andra budet.

Evangelium: **Matt 13:18-23** (*Den som hör ordet och förstår bär frukt*)

Matteus var lärare ända ut i fingertopparna. För honom är det inte bara viktigt att Jesu budskap hörs, han citerar Jesus på två ställen för att det också ska *förstås* (v. 19 och 23). Att höra och att förstå är olika saker, det är han klart medveten om.

Vi kan levande föreställa oss hur han har knutit denna läsnings undervisning till orden i *Shema* – den judiska huvudbönen – från 5 Mos 6:5: *Du skall älska Herren, din Gud, av hela ditt hjärta, med hela din själ och med all din kraft*. Vi kan INTE älska Gud av hela vårt **hjärta** om förståelsen blockeras av en hård insida (enligt Bibelns syn tänkte man med hjärtat). Vi kan INTE älska Gud med

hela vår **själ** om Ordet inte slagit djupa rötter i vårt inre, då rycks det lätt upp under förföljelser. Vi kan INTE älska Gud med all vår **kraft** (styrka, resurser) om vi låter oss dräneras av världsliga bestyr och begär och blir alldeles kraftlösa. Det är upp till oss att bestämma oss för att eftersträva den omvändelse som gör oss till den goda myllan som *hör ordet och förstår* (v. 23) så att vi med hjälp från ovan (sol och regn) kan växa och bära frukt.

Eftersom hela världen nu är Messias åker (Matt 28:18-20) pågår dialogen mellan himlen och jorden i varje människas hjärta. Vår uppgift är att visa på detta och gödsla överallt med evangeliets uppmuntrande ord. Varje lärare i kyrkan står här i en särskild svår situation. Matteus Jesuscitat vill visa att vi ska förstå vad vi hör och lär ut. Men lika viktigt är det att den som undervisar om buden också själv ska *handla efter dem* (Matt 5:19). Det är också två olika saker. Det tål tänkas på – alltid.

Förslag till fredagsoffer: Betrakta min själs trädgård. Vilket ogräs måste jag få bort?

LÖRDAGEN I 16 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **2 Mos 24:3-8** (*Detta är förbundets blod, det förbunds som Herren har slutit med er*)

När Guds ord har lästs upp i mässan säger församlingen "Gud, vi tackar dig" eller (när det är evangeliet) "Lovad vare du, Kristus". Det är ett lovprisande bifall som i dagens läsning motsvarar hebreernas "Amen" och deras försäkran att de vill hålla Guds bud. Förbundets blod (v. 8) helgar folket – vi renas och frälsas med **Kristi blod**.

Evangelium: **Matt 13:24-30** (*Låt båda växa tills det är dags att skörda*)

Det är typiskt Matteus att ge oss liknelser med riktigt vidriga skurkar. Den här pekar fram mot domedagen, då Kristus ska återkomma och skilja de nyttiga från dem som bara motverkade hans rike på jorden. Den får sin förklaring i Matt 13:36-43.

Det är en oerhört elak handling som djävulen här utför (att så ogräs bland vetet medan vi sover), men det är så han agerar i våra liv. Och i dem vi undervisar: se, hur vi kateketer försöker röja marken för tistlar och stenar (jfr liknelsen om sådden i avsnitten innan). Barnen får bäst möjliga undervisning, stämningen, studieglädjen, förståelsen och bejakandet av vår kristna tro – allt går fint, vi ser dem stråla av glädje när de lämnar biktstolen, och vi ser dem hängivet ta emot kommunionen. Vad vi inte ser är alla de osynliga sår i själen som besvikelser,

kränkningar, förvirring, misslyckanden, förluster och svåra relationer har planterat i dem redan innan vi lärde känna dem och som i sinom tid kommer att göra dem mottagliga för frestelser till det onda, till hämnd, egoism och avfall från tron. Sådana ”tickande bombar” ligger väl i oss alla. Dagens liknelse vill säga att det inte är upp till oss att förstå och rensa ut i allt sådant. Det ska komma en tid då Gud tar itu med vårt inre och gör oss redo för den fullständiga glädjen i hans rike, fria från allt vad djävulen och hans jordiska medhjälpare skadade oss med. Vad är då upp till oss medan vi väntar? Att lugnt komma ihåg att **Guds rikets seger är säker** och att längta efter Kristi återkomst med tålamod (vi ber: ”tillkomme ditt rike”). Då och då kan vi identifiera och försiktigt gräva upp lite ogräs och ersätta det med vete. Det är den mödosamma vandringen från bikt till bikt, i ständig nya försök till botgöring. Mängden av ogräs vi ser ska inte skaka oss. Långt större är Guds makt. Den ska vi få se med egna ögon. När han vill.

Rena mig med isop från min synd, tvätta mig vit som snö (Ps 51:9).
--